

Cauza C-105/21**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

22 februarie 2021

Instanța de trimitere:

Spetsializiran nakazatelen sad (Bulgaria)

Data deciziei de trimitere:

22 februarie 2021

Procedură penală împotriva:

IR

Obiectul procedurii principale

Emiterea unui mandat european de arestare împotriva inculpatului IR.

Obiectul și temeiul juridic al trimiterii preliminare

Cererea de decizie preliminară se întemeiază pe articolul 267 alineatul (1) litera (b) TFUE.

Întrebările preliminare

- 1) Este compatibil cu articolul 6 din cartă coroborat cu articolul 5 paragrafele 4 și 2, precum și cu paragraful 1 litera c din CEDO, cu articolul 47 din cartă, cu dreptul de liberă circulație și ședere, cu principiul echivalenței, precum și cu principiul încrederii reciproce împrejurarea ca autoritatea judiciară emitentă în temeiul articolului 6 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584 să nu depună niciun fel de eforturi în scopul informării persoanei căutate cu privire la elementele de fapt și de drept ale arestării sale și la posibilitățile de a recurge la o cale de atac împotriva acesteia, în timp ce această persoană se află pe teritoriul statului membru de executare?

- 2) În cazul unui răspuns afirmativ, principiul supremației dreptului Uniunii asupra dreptului național impune autorității judiciare emitente să nu efectueze această informare și, de asemenea, în cazul în care persoana căutată solicită revocarea mandatului de arestare național în pofida acestei lipse de informare, impune acestei autorități să examineze pe fond cererea respectivă numai după predarea persoanei căutate?
- 3) Ce instrumente juridice din dreptul Uniunii sunt de natură să permită efectuarea unei astfel de informări?

Dispozițiile de drept al Uniunii invocate și jurisprudența

Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre (JO 2002, L 190, p. 1, Ediție specială 19/vol. 6, p. 3), astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009

Directiva 2012/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2012 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale (JO 2012, L 142, p. 1)

Directiva 2014/41/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind ordinul european de anchetă în materie penală (JO 2014, L 130, p. 1)

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (JO 2016, C 202, p. 389)

Hotărârea Curții din 28 ianuarie 2021, IR, C-649/19, ECLI:EU:C:2021:75

Dispozițiile naționale invocate

Nakazatelno protsesualen kodeks (Codul de procedură penală, Bulgaria, NPK)

Nakazatelen kodeks (Codul penal, Bulgaria, NK)

Zakon za ekstraditsiata i evropeyiskata zapoved za arest (Legea privind extrădarea și mandatul european de arestare, Bulgaria, ZEEZA)

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii

- 1 IR a fost acuzat de participarea la un grup infracțional organizat în vederea introducerii în țară, în scopul îmbogățirii, a unor cantități mari de produse accizabile fără timbru fiscal (țigări) – faptă pasibilă de „pedeapsă privativă de libertate” de până la 10 ani conform articolului 321 din NK – și de complicitate la depozitarea unui număr de 373 490 de pachete de țigări fără timbru fiscal, în valoare de 2 801 175 de leva (1 413 218 euro) – faptă pasibilă de „pedeapsă privativă de libertate” de până la 8 ani conform articolului 234 din NK.

- 2 În faza preliminară a procedurii penale, IR a fost informat cu privire la drepturile sale generale în calitate de persoană acuzată.
- 3 La momentul declanșării, la 24 februarie 2017, a fazei jurisdicționale a procedurii, IR își părăsise domiciliul. Eforturile instanței de localizare a acestuia au rămas fără succes. Cei doi avocați aleși de IR au declarat că nu îl mai reprezintă. A fost numit din oficiu un nou apărător pentru a-l reprezenta (potrivit legislației naționale, apărarea de către un avocat a unei persoane acuzate absente este obligatorie).
- 4 Prin ordonanța din 10 aprilie 2017, confirmată în apel la 19 aprilie 2017, instanța de trimitere a dispus măsura arestării preventive împotriva lui IR (acesta constituie mandatul de arestare național). În cadrul respectivei proceduri, IR nu a luat parte în persoană și a fost apărat de avocatul numit din oficiu.
- 5 La 25 mai 2017 a fost emis un mandat european de arestare (MEA). În cadrul acestuia s-a menționat că mandatul de arestare național a fost emis în lipsa lui IR și că mandatul de arestare național îi va fi înmănat personal lui IR la predarea acestuia după executarea mandatului european de arestare, că va fi informat în legătură cu drepturile sale și că va putea să îl conteste, fiind informat cu privire la posibilitățile respective. Au fost furnizate explicații suplimentare în sensul că numai după predarea sa către autoritățile bulgare, IR va putea formula o cale de atac împotriva mandatului de arestare. Mandatul european de arestare a făcut obiectul unei alerte în Sistemul de Informații Schengen; IR încă nu a fost găsit și arestat.
- 6 La 20 august 2019, instanța de trimitere a revocat mandatul european de arestare și a adresat cererea de decizie preliminară în cauza C-649/19. Hotărârea Curții a fost pronunțată la 28 ianuarie 2021, C-649/19, ECLI:EU:C:2021:75.

Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare

Cu privire la admisibilitatea întrebărilor preliminare

- 7 Aceste întrebări sunt adresate în vederea emiterii unui mandat european de arestare împotriva lui IR. În funcție de răspunsul la întrebările adresate, instanța de trimitere va cunoaște modul în care trebuie completat acest mandat; de exemplu, dacă introduce în mandatul european de arestare informarea inculpatului cu privire la drepturile sale în legătură cu mandatul de arestare național sau dacă solicită, prin intermediul mandatului european de arestare, o comunicare din partea autorității de executare privind momentul găsirii și/sau arestării lui IR și efectuează ulterior informarea lui IR, precum și dacă instanța de trimitere transmite persoanei căutate mandatul de arestare național prin intermediul căruia s-ar efectua o astfel de informare atunci când această instanță ia cunoștință de găsirea lui IR (fie că este sau nu este arestat), de pildă, în cadrul comunicării cu autoritatea de executare conform articolului 15 alineatul (2) din Decizia-cadru 2002/584. În al treilea rând, instanța de trimitere trebuie de asemenea să știe cum

trebuie să procedeze în cazul unei cereri de revocare a mandatului de arestare care poate fi formulată și în lipsa unei informații.

- 8 Aceste ultime două ipoteze sunt posibilități realiste care ar putea, în general, să intervină după emiterea mandatului european de arestare și înainte de predarea persoanei. În cazul în care, prin cererea de decizie preliminară, instanța de trimitere ar aștepta ca ele să intervină efectiv – în mod concret, ca IR să fie găsit sau ca acesta să solicite revocarea mandatului de arestare –, ea nu ar putea obține un răspuns util, și aceasta ca urmare a faptului că o decizie a Curții, chiar în cadrul unei proceduri accelerate, necesită mai mult timp decât executarea mandatului european de arestare.

Motivarea întrebărilor preliminare

– Aspecte generale

- 9 Întrebările preliminare se înscriu în contextul căilor de atac posibile ale persoanei căutate împotriva mandatului de arestare (Hotărârea din 28 ianuarie 2021, IR, C-649/19, ECLI:EU:C:2021:75, punctul 69), mai precis, în perioada ulterioară arestării persoanei căutate în statul de executare și anterioară predării acesteia către statul emitent.
- 10 Din Hotărârea Curții pronunțată în cauza C-649/19 reiese că dispozițiile articolelor 4, 6 și 7 din Directiva 2012/13 nu se aplică în cazul informării persoanei căutate înainte de predarea sa. Prin urmare, în temeiul acestei directive, nu revine autorității judiciare emitente obligația de a informa persoana căutată înainte de predarea sa. Totuși, se pune problema dacă principiile pe care se întemeiază dreptul Uniunii se opun unei asemenea concluzii.
- 11 În plus, din cuprinsul punctelor 79 și 80 din hotărârea menționată reiese că dreptul la protecție jurisdicțională efectivă este garantat atunci când persoana căutată poate contesta mandatul de arestare după predarea sa, astfel încât, *per a contrario*, în vederea unei protecții jurisdicționale efective nu este necesară o asemenea cale de atac înainte de predare. În consecință, se ridică problema dacă aplicarea reglementării naționale care impune o astfel de informare și dreptul la o cale de atac, chiar dacă persoana căutată nu se află pe teritoriul național, ar determina o încălcare a dreptului Uniunii.
- Cu privire la aplicarea articolului 6 TUE coroborat cu articolul 6 din cartă coroborat cu articolul 5 paragrafele 4 și 2, precum și cu paragraful 1 litera c din CEDO
- 12 Conform articolului 6 TUE, Uniunea recunoaște drepturile consacrate de cartă. Articolul 6 din cartă recunoaște dreptul la libertate și la siguranță. Potrivit Explicațiilor cu privire la cartă, drepturile conferite de articolul 6 corespund drepturilor conferite de articolul 5 din CEDO. Conform articolului 5 paragrafele 2 și 4 din CEDO, orice persoană arestată în temeiul articolului 5 paragraful 1 litera c din CEDO are dreptul să cunoască motivele de fapt și de drept ale arestării sale și

să conteste în justiție legalitatea privării de libertate. Prin urmare, punctul de vedere al Curții Europene a Drepturilor Omului este necesar.

- 13 Nu există nicio îndoială că o persoană arestată pe baza unui mandat european de arestare intră în domeniul de aplicare al articolului 5 paragraful 1 litera f din CEDO. Atunci când statul de executare și-a îndeplinit cu strictețe obligațiile care îi revin în temeiul articolului 5 paragraful 1 litera f din CEDO, dar această arestare se întemeiază pe un mandat de arestare național afectat de erori emis de statul solicitant, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în mod clar că pentru încălcarea articolului 5 este responsabil chiar statul solicitant, responsabilitatea acestuia fiind stabilită în temeiul articolului 5 paragraful 1 litera c din CEDO.
- 14 În ceea ce privește extraterritorialitatea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că, deși fiecare stat își exercită, în principiu, puterea judiciară pe teritoriul său, în anumite împrejurări, este posibil ca acesta să își exercite competențele pe teritoriul unui alt stat. Astfel, el rămâne responsabil pentru acțiunile sale (Hotărârile CEDO Stephens împotriva Maltei, nr. 11956/07, pct. 49, Vasiliuc împotriva Republicii Moldova, nr. 15944/11, pct. 25 și Belozorov împotriva Rusiei și Ucrainei, nr. 43611/02, pct. 84-87).
- 15 Astfel cum arată Curtea Europeană a Drepturilor Omului, un stat își poate exercita competențele, inclusiv cele în materie penală, printre care și cele referitoare la arestarea unui inculpat, pe teritoriul unui alt stat, cu acordul acestuia din urmă.
- 16 În anumite cauze, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fost sesizată cu privire la problema stabilirii statului responsabil de arestare în cadrul unei extrădări atunci când statul solicitat a acționat cu strictețe în conformitate cu dreptul național și cu dreptul internațional, dar reținerea respectivă este eronată, întrucât mandatul de arestare național în temeiul căruia a fost emisă cererea de extrădare a fost afectat de erori în statul solicitant. În aceste cazuri, Curtea Europeană a Drepturilor Omului insistă asupra faptului că temeiul arestării în conformitate cu articolul 5 paragraful 1 litera f din CEDO ar fi această decizie națională eronată a statului solicitant. Curtea Europeană a Drepturilor Omului subliniază de asemenea că statul membru solicitant ar trebui să asigure validitatea mandatului său de arestare național. Acesta este motivul pentru care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a considerat că, atunci când mandatul de arestare național în temeiul căruia a fost emisă cererea de extrădare ar fi afectat de erori, responsabilitatea reținerii în statul de executare ar reveni statului membru solicitant. Arestarea în statul solicitat ar constitui o arestare în temeiul articolului 5 paragraful 1 litera c din CEDO.
- 17 Curtea Europeană a Drepturilor Omului nu a negat calitatea de „persoană acuzată arestată” în temeiul articolului 5 paragraful 1 litera c din CEDO unei persoane care a fost arestată în cadrul unei proceduri de extrădare în temeiul articolului 5 paragraful 1 litera f din CEDO. Dimpotrivă, aceasta a considerat că persoana arestată ar beneficia de garanțiile legate de calitatea sa de „persoană acuzată” în cadrul procedurii principale, în special de prezumția de nevinovăție și de dreptul

de a recurge la o cale de atac împotriva mandatului de arestare. Trebuie amintit în mod expres că Curtea Europeană a Drepturilor Omului consideră aceste drepturi ca fiind drepturi împotriva statului emitent care desfășoară procedura principală. Aceasta nu le tratează ca drepturi împotriva statului de executare care desfășoară procedura de extrădare, întrucât acest stat nu este în măsură să aprecieze temeinicia reținerii din cadrul procedurii principale.

- 18 Prin urmare, arestarea persoanei căutate este supusă unui regim dual, întrucât persoana acuzată din procedura principală rămâne persoană acuzată chiar dacă a fost arestată într-un alt stat. Autoritatea judiciară emitentă trebuie să asigure garanțiile prevăzute la articolul 5 paragraful 1 litera c din CEDO (iar dacă privarea de libertate durează mai mult decât o anumită perioadă, trebuie să asigure, în plus, garanțiile prevăzute la articolul 5 paragrafele 3 și 4 din CEDO), în timp ce autoritatea judiciară de executare trebuie să asigure garanțiile prevăzute la articolul 5 paragraful 1 litera f din CEDO.
- 19 Curtea Europeană a Drepturilor Omului nu adoptă teza că cerința prevăzută la articolul 5 paragraful 1 litera c din CEDO nu se aplică perioadei în care mandatul de arestare național constituie temeiul mandatului european de arestare și că nu devine aplicabilă decât după predarea persoanei căutate. În același sens este și jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene. Curtea nu a pretins niciodată că un mandat european de arestare valid ar putea fi emis pe baza unui mandat de arestare național nevalid. Dimpotrivă, Curtea a statuat că un mandat european de arestare nu poate fi emis decât pe baza unui mandat de arestare național valid (Hotărârile pronunțate în cauzele C-241/15, Bob-Dogi, ECLI:EU:C:2016:385 și C-414/20, ECLI:EU:C:2021:4).
- 20 Articolul 6 din cartă are același domeniu de aplicare ca articolul 5 din CEDO, astfel încât din concluziile Curții Europene a Drepturilor Omului în cauzele citate, transpuse la nivelul dreptului Uniunii, reiese că mandatul de arestare național în temeiul căruia este emis mandatul european de arestare este executat prin arestarea persoanei căutate pe teritoriul statului de executare.
- 21 Mai precis, ca urmare a dublei sale naturi în statul de executare, arestarea se înscrie întotdeauna în două categorii juridice, persoana căutăată fiind protejată la două niveluri. Prima categorie este cea vizată la articolul 5 paragraful 1 litera f din CEDO, respectiv arestarea reglementată de Decizia-cadru 2002/584, cu toate garanțiile prevăzute de aceasta. A doua categorie este arestarea vizată la articolul 5 paragraful 1 litera c din CEDO, respectiv arestarea în statul de executare prin care se execută mandatul de arestare național.
- 22 În acest caz, persoana căutăată trebuie să primească din partea statului emitent garanțiile prevăzute la articolul 5 paragrafele 2 și 4 din CEDO, legate de calitatea sa de persoană acuzată. În aceasta constă asigurarea că mandatul de arestare național este legal. Această asigurare nu poate fi garantată decât dacă sunt furnizate informațiile necesare privind motivele de fapt și de drept ale arestării și posibilitățile de contestare a acesteia.

- 23 Curtea a statuat că persoana vizată de mandatul de arestare național beneficiază de toate garanțiile proprii adoptării acestui tip de decizii, în special de cele care rezultă din drepturile fundamentale (Hotărârea în cauza C-509/18, ECLI:EU:C:2019:457, punctul 48). Expresia „toate garanțiile proprii adoptării unor astfel de decizii” ar trebui înțeleasă în sensul că aceste garanții trebuie aplicate la momentul arestării în temeiul articolului 5 paragraful 1 litera c din CEDO, care, potrivit hotărârilor citate anterior ale Curții Europene a Drepturilor Omului, are loc prin arestarea în statul de executare. Această expresie ar trebui să includă și informarea cu privire la mandatul de arestare atunci când a fost emis în absența persoanei, întrucât ea ar fi astfel informată cu privire la motivele de fapt și de drept privind arestarea și posibilitățile de contestare a acestui mandat în temeiul articolului 5 paragrafele 2 și 4 din CEDO.
- 24 În aceste condiții, instanța de trimitere adresează întrebarea menționată mai sus, și anume dacă – în cazul în care la emiterea mandatului european de arestare nu ar trebui să depună eforturi pentru a informa persoana căutată cu privire la motivele de fapt și de drept ale arestării și la posibilitățile de contestare a mandatului de arestare în timp ce această persoană se află pe teritoriul statului de executare – această omisiune este conformă cu articolul 6 din cartă, în măsura în care dispoziția respectivă trebuie interpretată în sensul în care Curtea Europeană a Drepturilor omului interpretează articolul 5 paragraful 1 litera c din CEDO?
- Cu privire la aplicarea articolului 47 primul paragraf din cartă
- 25 Problema care se ridică este dacă cerința unei „căi de atac eficiente” în temeiul articolului 47 din cartă este îndeplinită atunci când autoritatea judiciară emitentă nu ar depune niciun efort pentru a informa persoana căutată cu privire la drepturile sale în calitate de persoană vizată de un mandat de arestare (cu alte cuvinte, să o informeze cu privire la motivele de fapt și de drept ale arestării sale și la eventualele posibilități de contestare), în timp ce această persoană se află pe teritoriul unui alt stat și face obiectul unui mandat european de arestare [și] este eventual arestată în acest stat.
- 26 Nu există nicio îndoială că răspunsul la această întrebare depinde de aspectul dacă inculpatul are un interes juridic de a fi informat și de a putea contesta mandatul de arestare național, în conformitate cu articolul 47 primul paragraf din cartă, în timp ce se află pe teritoriul unui alt stat, în special atunci când acesta a fost eventual arestat în statul respectiv [și] mai precis, dacă această contestare îi poate fi favorabilă mai ales în contextul procedurii de executare a mandatului european de arestare aflate în desfășurare.
- 27 Din hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului citate anterior se deduce faptul că persoana căutată trebuie să beneficieze de toate drepturile pe care le-ar fi avut dacă ar fi fost arestată pe teritoriul național. În special, aceasta trebuie să beneficieze de dreptul prevăzut la articolul 5 paragraful 2 din CEDO, de a cunoaște elementele de fapt și de drept ale arestării sale, precum și de dreptul prevăzut la articolul 5 paragraful 4 din CEDO, de a contesta legalitatea arestării.

Persoana căutată trebuie să poată să conteste arestarea în fața autorității emitente și să își protejeze astfel interesele împotriva autorității de executare care a arestat-o efectiv.

- 28 Problema care se ridică este cea a existenței unei căi de atac efective în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii, și anume o cale de atac în vederea protecției împotriva executării mandatului european de arestare în statul de executare, inclusiv împotriva arestării în statul de executare. Mai precis, această cale de atac ar constitui posibilitatea de a contesta mandatul de arestare național pe baza căruia a fost emis mandatul european de arestare care, la rândul său, ar constitui temeiul unei eventuale arestări în statul de executare. Nu trebuie ignorat faptul că tocmai acest mandat de arestare național constituie fundamentul următoarelor două elemente.
- 29 Problema unei căi de atac efective în temeiul articolului 47 primul paragraf din cartă se ridică în special în contextul unei proceduri de executare a unui mandat european de arestare aflate în desfășurare. Într-un astfel de caz, contestarea legalității mandatului de arestare național atunci când persoana căutată se află încă pe teritoriul statului de executare constituie o formă de protecție împotriva mandatului european de arestare care a fost emis în temeiul deciziei naționale. Această contestare constituie de asemenea o formă de protecție împotriva arestării persoanei căutate în cursul executării mandatului european de arestare în statul de executare. Mai precis, persoana căutată se poate proteja nu numai prin contestarea arestării în temeiul articolului 12 din Decizia-cadru 2002/584, ci și prin contestarea mandatului de arestare național care constituie fundamentul întregii proceduri de executare a mandatului european de arestare.
- 30 În Hotărârea pronunțată în cauza C-649/19, Curtea constată că dreptul la protecție jurisdicțională efectivă în temeiul articolului 47 din cartă nu impune ca persoana căutată să poată contesta reținerea sa în fața autorității emitente înainte de predarea sa (punctul 79); prin urmare, pentru a permite o astfel de contestare, aceasta nu trebuie să fie informată în mod corespunzător înaintea predării sale (punctul 80). În consecință, numai protecția jurisdicțională ulterioară predării persoanei este efectivă.
- 31 Se ridică problema existenței unor căi de atac efective în prezența unui element de extraneitate, și anume atunci când o autoritate judiciară emite un mandat de arestare național, apoi un mandat european de arestare în temeiul acestuia, iar ulterior, o altă autoritate judiciară națională arestează persoana căutată în scopul executării mandatului european de arestare. În acest caz, contestarea mandatului de arestare național (care constituie fundamentul întregii proceduri) constituie o cale de atac în vederea protecției împotriva executării mandatului european de arestare.
- 32 În ipoteza în care o astfel de cale de atac nu ar fi pusă la dispoziția persoanei căutate decât după predare, așadar, după încheierea procedurii de executare a mandatului european de arestare, prin această cale de atac se poate doar constata

nelegalitatea mandatului de arestare național și, prin urmare, nelegalitatea mandatului european de arestare, precum și, la rândul său, cea a arestării în statul membru de executare, fără a o putea însă remedia. Ar fi vorba despre o constatare *post factum*, întrucât consecințele prejudiciabile s-ar fi produs deja. Această cale de atac nu ar putea să le identifice în timp util, astfel încât să fie limitate la un minim posibil. În realitate, o asemenea cale de atac nu este efectivă.

- 33 O protecție jurisdicțională efectivă este cea asigurată în timp util: atunci când persoana în cauză are nevoie de ea. Persoana căutată are nevoie de căi de atac încă din momentul în care face obiectul unui mandat de arestare național în procedura principală și, cu atât mai mult, atunci când acesta a fost executat prin arestare în statul de executare.
- 34 Nu se poate considera că Decizia-cadru 2002/584 exclude posibilitatea de a informa persoana căutată cu privire la mandatul de arestare național. Prin modificarea acestei decizii-cadru prin Decizia-cadru 2009/299 se asigură această protecție jurisdicțională în legătură cu informarea care se aplică chiar dacă persoana căutată nu a fost arestată. Totuși, această protecție jurisdicțională se aplică numai în legătură cu informarea în ceea ce privește decizia pe fond la emiterea unui mandat european de arestare în scopul executării unei pedepse ca urmare a unei condamnări pronunțate în lipsă – articolul 4a alineatul (2) din Decizia-cadru 2009/299; în acest caz, persoana căutată trebuie întotdeauna să fie informată cu privire la condamnare. Aspectul comun celor două situații ale mandatului european de arestare – în scopul urmăririi penale și în scopul executării unei pedepse – este constituit de arestarea persoanei căutate în executarea mandatului de arestare național care are loc imediat după predare. Pentru acest motiv, garanțiile oferite de căile de atac efective disponibile înainte de această predare ar trebui să fie similare. În plus, informarea prealabilă predării este mai importantă tocmai în cazul unui mandat european de arestare în scopul urmăririi penale.
- 35 Considerentul (46), articolul 10 alineatele (4)-(6) din Directiva 2013/48, precum și considerentul (21), articolul 5 alineatul (2) din Directiva 2016/1919 urmează un sens similar. Aceste dispoziții se referă la asistența acordată persoanei căutate de către un avocat în statul membru emitent care oferă asistență avocatului din statul membru de executare furnizându-i informații și consultanță pentru a permite persoanei căutate să își exercite în mod efectiv drepturile în fața autorității de executare. Rezultă că persoana căutată, în timp ce se află încă în statul de executare, beneficiază de dreptul recunoscut de a se informa, prin intermediul avocatului său, cu privire la elementele procedurii principale în temeiul căreia a fost emis mandatul european de arestare. Fără îndoială, cel mai important [dintre aceste elemente] este mandatul de arestare național (și anume, motivele de fapt și de drept ale arestării).
- 36 În continuare, este necesar să se realizeze o comparație cu regimul juridic al ordinului european de anchetă în conformitate cu Directiva 2014/41 (JO 2014, L 130, p. 1). În special, articolul 14 din această directivă recunoaște persoanei în

cauză dreptul de a contesta ordinul de anchetă în fața autorității emitente, chiar înainte de executarea acestuia.

- 37 Mandatul european de arestare și ordinul european de anchetă au în comun ingerința în sfera juridică a unei anumite persoane care se află pe teritoriul unui stat din partea autorităților acestuia, dar la cererea autorităților unui alt stat. Fără îndoială, diferența constă în împrejurarea că, în cazul unui mandat european de arestare, ingerința este mult mai importantă decât în cazul unui ordin european de anchetă. O altă diferență constă în faptul că Directiva 2014/41 a fost adoptată la 12 ani după Decizia-cadru 2002/584, astfel încât prevede în mod clar standarde mai recente și mai ridicate în materie de protecție a drepturilor fundamentale.
- 38 Prin urmare, nu reiese din nicio dispoziție a dreptului Uniunii referitoare, direct sau indirect, la statutul unei persoane căutate sau arestate în temeiul unui mandat european de arestare că persoana căutată – în special atunci când este arestată în statul de executare – nu are un interes juridic să fie informată de autoritatea emitentă cu privire la motivele de fapt și de drept ale arestării și la posibilitățile de contestare a mandatului de arestare.
- Cu privire la al treilea nivel de protecție
- 39 Curtea a statuat că emiterea unui mandat european de arestare cuprinde o protecție jurisdicțională pe două niveluri (Hotărârea Curții C-508/18 și C-82/19, ECLI:EU:C:2019:456, punctele 67 și 68). Primul nivel se situează la emiterea mandatului de arestare național, iar al doilea la emiterea mandatului european de arestare. Ambele niveluri de protecție au în comun neparticiparea inculpatului. El nu poate în niciun caz prezenta observații.
- 40 Pentru a se ajunge la o protecție efectivă, este necesar să se recunoască necesitatea unui al treilea nivel de protecție care intervine în urma primelor două niveluri, și anume o protecție în fața autorității emitente în cursul executării mandatului european de arestare, în timp ce persoana căutată se află în statul de executare (a se vedea în acest sens Hotărârea în cauza C-452/16, Poltorak, ECLI:EU:C:2016:858, punctele 39 și 44).
- 41 Conform Explicațiilor cu privire la cartă, articolul 47 primul paragraf din aceasta corespunde articolului 13 din CEDO și conferă o protecție chiar mai extinsă. Se subliniază că „dreptul Uniunii garantează dreptul la o cale de atac eficientă în fața unei instanțe judecătorești”. În realitate, nici primul, nici al doilea nivel de protecție nu oferă „o cale de atac eficientă în fața unei instanțe judecătorești”. Prin urmare, aceste niveluri nu ating, în sine, nivelul prevăzut la articolul 47 primul paragraf din cartă. Însăși natura unui control jurisdicțional impune dreptul la apărare, iar nu o decizie întemeiată doar pe cererea de punere sub acuzare. Trebuie din nou amintit că aceste argumente privesc procedura în fața autorității judiciare emitente care trebuie să garanteze o cale de atac efectivă până la predarea persoanei.

– Cu privire la proporționalitate

- 42 Curtea subliniază importanța proporționalității în cazul emiterii mandatului european de arestare (Hotărârea în cauza Kovalkovas, C-477/16, ECLI:EU:C:2016:8611, punctul 47). Această proporționalitate nu poate fi apreciată în mod adecvat dacă nu sunt luate în considerare observațiile inculpatului, inclusiv informațiile din care autoritatea emitentă să poată se stabilească dacă există o tentativă de a se sustrage justiției.
- 43 Dacă persoana căutată ar dispune de o cale de atac efectivă de contestare a mandatului de arestare național în timp ce aceasta se află în statul de executare, acest lucru ar avea ca efect reducerea numărului de mandate europene de arestare disproporționate sau înmulțirea cazurilor de revocare a unor astfel de mandate europene de arestare disproporționate înainte de predarea persoanei.
- 44 În măsura în care instanțele sunt considerate apărătoare ale drepturilor fundamentale ale persoanelor căutate, se impune să se concluzioneze că persoanei căutate trebuie să i se asigure un mijloc efectiv de protecție a acestor drepturi în fața unei instanțe, înainte de predarea sa. Aceasta presupune ca persoana căutată să fie informată în mod corespunzător cu privire la conținutul mandatului de arestare național și la posibilitățile legale de contestare a acestuia.
- 45 Astfel, prezenta cerere ridică problema dacă articolul 47 din cartă își produce efectele și în perioada de executare a mandatului european de arestare înainte de predarea persoanei căutate, astfel încât se opune omisiunii complete a autorității judiciare emitente de informare a persoanei căutate cu privire la motivele de fapt și de drept ale arestării sale și la posibilitățile de contestare a acesteia.
- Cu privire la dreptul la liberă circulație și ședere prevăzut la articolul 3 alineatul (2) TUE și la articolul 20 alineatul (2) litera (a) și la articolul 21 alineatul (1) TFUE
- 46 În temeiul acestui drept, orice cetățean al Uniunii – și un astfel de cetățean este IR care deține cetățenia bulgară – are dreptul de liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre. Potrivit jurisprudenței Curții, acest drept ar fi limitat dacă o persoană este dezavantajată pentru simplul fapt că și-a exercitat libertatea de circulație. Acest principiu se aplică chiar și în cazul dispozițiilor penale (Hotărârea în cauza C-454/19, ECLI:EU:C:2020:947, punctele 27 și 30) și se aplică și normelor de procedură penală, precum cele în discuție în litigiul principal, cu privire la dreptul la informare.
- 47 În speță, dacă IR nu ar fi făcut uz de acest drept și ar fi fost arestat pe teritoriul național, el ar beneficia de toate drepturile, și anume, ar primi o copie a mandatului de arestare și, prin urmare, acces la motivele de fapt și de drept ale acestei arestări și ar fi informat cu privire la dreptul de contestare a mandatului de arestare; în cazul în care IR ar face uz de această posibilitate, instanța s-ar pronunța în termen scurt cu privire la contestarea în discuție.
- 48 Totuși, pentru simplul fapt că IR a făcut uz de dreptul de liberă circulație și/sau de ședere, el nu ar putea să își exercite drepturile menționate chiar dacă acestea i-ar fi

recunoscute, în mod formal, în temeiul dreptului național. Motivul este constituit de lipsa unei proceduri de informare corespunzătoare cu privire la conținutul mandatului de arestare național în statul de executare și de omisiunea subsecventă a instanței de trimitere de a proceda la această informare.

- 49 Nu s-ar putea presupune că situația unui inculpat aflat pe teritoriul național diferă în mod substanțial de cea a unui inculpat care se află pe teritoriul unui alt stat membru, astfel încât să fie justificată o diferență de tratament.
- 50 În realitate, autoritatea judiciară de executare acționează la cererea autorității judiciare emitente pentru arestarea și predarea inculpatului. Atunci când autoritatea judiciară emitentă poate încredința autorității judiciare de executare sarcina de a îndeplini anumite acțiuni împotriva inculpatului care aduc atingere drepturilor sale, și anume arestarea și predarea acestuia, autoritatea respectivă are de asemenea posibilitatea de a o însărcina să îi furnizeze inculpatului informațiile corespunzătoare aflate în legătură directă cu arestarea și cu predarea.
- 51 Potrivit jurisprudenței Curții, o restricție privind libera circulație este justificată atunci când este întemeiată pe considerații obiective de interes general și este proporțională cu un scop legitim. În speță, singura justificare a acestei diferențe de tratament constă în faptul că dreptul Uniunii, mai precis, Directiva 2012/13, nu prevede posibilitatea instanței emitente a unui mandat de arestare de a informa în timp util inculpatul cu privire la această decizie, inclusiv cu privire la posibilitatea de a o contesta, atunci când arestarea se efectuează pe teritoriul unui alt stat membru în temeiul unui mandat european de arestare. Potrivit Hotărârii pronunțate în cauza C-649/19, această informare nu este obligatorie decât după predarea persoanei.
- 52 Problema care se ridică este dacă lipsa unei mențiuni exprese cu privire la o astfel de informare în Decizia-cadru 2002/584 sau dificultățile practice de furnizare a acesteia constituie o justificare suficientă pentru diferența de tratament bazată pe exercitarea dreptului la liberă circulație.
- 53 Ar fi posibil să se recurgă la „transmiterea informațiilor” [articolul 15 alineatul (3) și considerentul (5) a treia teză ale Deciziei-cadru 2002/584]. În această privință, nici transmiterea unei anumite informații din partea autorității emitente către autoritatea de executare (copia mandatului de arestare național, ceea ce echivalează cu informarea cu privire la motivele de fapt și de drept ale arestării și la posibilitățile de contestare a mandatului de arestare) pe care autoritatea de executare o furnizează persoanei căutate atunci când aceasta din urmă a fost arestată, nici – în ipoteza în care, în urma acestei informări, persoana căutată a formulat o cale de atac împotriva mandatului de arestare, iar acesta a fost revocat – transmiterea unei comunicări din partea autorității emitente către autoritatea de executare privind revocarea mandatului european de arestare nu ar trebui apreciate ca fiind contrare sistemului instituit de decizia-cadru.

– Cu privire la principiul echivalenței

- 54 Problema care se ridică este dacă principiul echivalenței se opune deciziei autorității emitente de a se abține de la orice informare a persoanei căutate cu privire la motivele de fapt și de drept ale arestării și la posibilitatea de a solicita revocarea mandatului de arestare, în timp ce această persoană se află în alt stat membru.
- 55 Problema care se ridică este dacă există o încălcare a principiului echivalenței atunci când inculpatul nu beneficiază, în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii, de aceeași protecție ca cea de care ar beneficia într-un context național și, mai precis, dacă autoritatea judiciară emitentă trebuie să asigure nivelul de protecție de care ar beneficia inculpatul dacă s-ar afla pe teritoriul național sau dacă, cel puțin, aceasta trebuie să depună anumite eforturi pentru a o asigura.
- Cu privire la principiul încrederii reciproce
- 56 Curtea a menționat deja că principiul încrederii reciproce este nucleul principiului recunoașterii reciproce, a cărui expresie o constituie mandatul european de arestare, și anume încrederea că persoana căutată beneficiază de dreptul conferit de statul emitent la căi de atac adecvate.
- 57 În speță, această încredere ar putea fi compromisă chiar în cadrul evoluției individuale a procedurii. Astfel, atunci când persoana căutată ridică obiecții în fața autorității judiciare de executare cu privire la legalitatea mandatului de arestare național în temeiul căruia a fost emis mandatul european de arestare, autoritatea judiciară de executare nu se poate pronunța cu privire la acestea. Ele pot fi soluționate numai de autoritatea judiciară emitentă, și anume într-un termen rezonabil, pentru ca decizia să nu își piardă sensul.
- 58 În lipsa unei posibilități adecvate a persoanei căutate de a prezenta obiecții în fața autorității emitente, autoritatea de executare s-ar confrunta cu dilema dacă să execute un mandat european de arestare despre care nu cunoaște cu certitudine, chiar dacă motivele emiterii sale s-ar fi situat în trecut, dacă acestea continuă să existe în raport cu obiecțiile ridicate de persoana căutată care nu au primit un răspuns din partea autorității judiciare emitente și nici nu vor primi un răspuns până la predarea persoanei.
- 59 Acest lucru nu poate avea decât un efect negativ asupra mecanismului Deciziei-cadru 2002/584, întrucât autoritatea de executare ar fi constrânsă să execute un mandat european de arestare despre care nu cunoaște cu certitudine dacă drepturile fundamentale ale persoanei căutate au fost respectate efectiv în statul emitent.

Cu privire la a doua întrebare preliminară

- 60 Dreptul național prevede informarea inculpatului (prin înmânarea unei copii a mandatului de arestare național) cu privire la motivele de fapt și de drept ale arestării sale și la posibilitatea de contestare a mandatului de arestare. Această cerință nu este înlăturată ca urmare a arestării inculpatului pe teritoriul altui stat și

este menținută în cadrul organizării extrădării, întrucât mandatul de arestare național face parte din materialele cauzei. Or, atunci când este emis un mandat european de arestare, persoana căutată nu are posibilitatea unei astfel de informări, întrucât Decizia-cadru 2002/584 nu prevede o procedură de informare a persoanei căutate de către autoritatea judiciară emitentă și nici cu privire la motivele arestării și la posibilitățile de contestare a mandatului de arestare. În același timp, ultima teză a considerentului (12) prevede că fiecare stat membru își păstrează libertatea de a aplica legislația sa privind respectarea dreptului la un proces echitabil.

- 61 Astfel cum reiese din Hotărârea Curții pronunțată în cauza C-649/19, Directiva 2012/13 nu trebuie interpretată în sensul că obligă autoritatea judiciară emitentă să informeze persoana căutată cu privire la mandatul de arestare național și la posibilitățile de contestare a acestuia. Dimpotrivă, directiva stabilește standarde minime, fără a afecta informațiile care pot fi furnizate în temeiul dreptului național. Astfel, statele membre pot extinde drepturile prevăzute de această directivă și pot oferi un nivel mai ridicat de protecție; aplicarea directivei nu conduce la retragerea drepturilor de care inculpatul beneficiază în temeiul dreptului național atunci când acestea asigură un nivel de protecție mai ridicat.
- 62 Prin urmare, la prima vedere, împrejurarea că decizia-cadru și directiva nu prevăd obligația autorității emitente de a proceda la informarea necesară a unui inculpat care face obiectul unui mandat european de arestare și care a fost găsit sau chiar arestat într-un alt stat membru nu exonerează autoritatea emitentă de obligațiile prevăzute de dreptul național de a proceda la această informare și de a decide cu privire la cererea inculpatului de revocare a mandatului de arestare.
- 63 În același timp, la o privire mai atentă, s-ar putea considera că dreptul Uniunii impune să nu se procedeze la o astfel de informare și să nu se decidă cu privire la o eventuală cerere de revocare a mandatului de arestare. Aceste acțiuni nu ar trebui să aibă loc decât după predarea persoanei pe teritoriul național [referințele și analiza Hotărârii Curții din 28 ianuarie 2021, IR, C-649/19, ECLI:EU:C:2021:75 și a altor hotărâri ale Curții]
- 64 Potrivit jurisprudenței Curții, informațiile cuprinse în mandatul european de arestare sunt destinate să furnizeze datele formale minime, necesare pentru a permite autorităților judiciare de executare să dea curs rapid mandatului european de arestare, adoptând în regim de urgență decizia referitoare la predare (C-367/16, Piotrowski, ECLI:EU:C:2018:27, punctul 59). În același timp, este evident că informarea persoanei căutate cu privire la conținutul mandatului de arestare național (și anume cu privire la motivele de fapt și de drept ale arestării și la posibilitățile de contestare a mandatului de arestare) nu are legătură cu luarea deciziei autorității de executare referitoare la predarea persoanei căutate. Prin urmare, nu va trebui să fie utilizată posibilitatea de transmitere a informațiilor potrivit articolului 15 alineatul (2) din Decizia-cadru 2002/584, utilizarea acesteia rămânând o măsură de ultim resort - numai în cazuri excepționale în care autoritatea judiciară de executare consideră că nu dispune de toate elementele formale necesare pentru a adopta decizia de predare în regim de urgență.

- 65 În consecință, există o intenție clară a legiuitorului Uniunii care a formulat Decizia-cadru 2002/584 și Directiva 2012/13, confirmată în repetate rânduri de Curte, care le interpretează, printre altele, în lumina principiilor fundamentale ale dreptului Uniunii formulate de ea însăși. Astfel, inculpatul, care face obiectul unui mandat european de arestare și care, în acest temei, este eventual arestat, nu își poate exercita drepturile conferite de dreptul național până la predarea sa către statul emitent. Prin urmare, este contrară dreptului Uniunii o reglementare națională care nu face o distincție în această privință și recunoaște aceste drepturi inculpatului chiar și atunci când acesta face obiectul unui mandat european de arestare și chiar și atunci când a fost arestat pe baza acestui mandat.
- 66 De aici rezultă a doua întrebare preliminară, și anume dacă, ținând seama de supremația dreptului Uniunii asupra dreptului național, acesta din urmă trebuie interpretat în sens restrictiv și strict, astfel încât drepturile pe care dreptul național le conferă inculpatului (de a fi informat cu privire la motivele de fapt și de drept ale arestării și la posibilitățile de contestare a mandatului de arestare) și obligațiile corelative ale instanței de a proceda la această informare nu sunt valide și nu ar trebui exercitate și aplicate în privința unui inculpat împotriva căruia a fost emis un mandat european de arestare și care este eventual arestat în temeiul acestui mandat de arestare, până la predarea sa pe teritoriul național.
- 67 Mai precis, cu privire la situația în discuție în litigiul principal, atunci când instanța de trimitere emite un mandat european de arestare sau, ulterior, atunci când ia cunoștință despre arestarea lui IR pe teritoriul unui alt stat membru, nu poate lua măsurile necesare pentru a-l informa cu privire la drepturile sale în calitate de persoană vizată de un mandat de arestare național în executarea căruia a fost arestat prin intermediul mandatului european de arestare respectiv, chiar și atunci când acest lucru este posibil cu ușurință pentru instanță, de exemplu, ca răspuns la o solicitare adresată în temeiul articolului 15 alineatul (2) din Decizia-cadru 2002/584.
- 68 Apar îndoieli în sensul că este contrară dreptului Uniunii o reglementare națională care nu face o distincție după cum mandatul de arestare național a fost executat prin arestarea inculpatului pe teritoriul național sau pe teritoriul unui alt stat membru, punând la dispoziția sa aceleași cale de atac în vederea protecției drepturilor sale, și anume pronunțarea pe fond cu privire la revocarea mandatului de arestare. Acesta este motivul pentru care este adresată a doua parte a celei de a doua întrebări preliminare, și anume dacă instanța de trimitere poate, ca urmare a unei cereri de revocare a mandatului de arestare formulate de IR, să renunțe la examinarea imediată a cererii sale și să se pronunțe cu privire la aceasta numai după predarea sa în cadrul executării mandatului european de arestare.

Cu privire la a treia întrebare preliminară

- 69 Această întrebare rămâne importantă independent de aspectul dacă din răspunsul la prima întrebare rezultă că dreptul Uniunii impune ca inculpatul să fie informat cu privire la drepturile sale sau dacă din răspunsul la a doua întrebare rezultă că

dreptul Uniunii nu se opune acestei informări. În ambele cazuri, instanța de trimitere ar trebui să depună anumite eforturi pentru a informa persoana căutată cu privire la mandatul de arestare (și anume la motivele de fapt și de drept ale arestării și la posibilitățile de contestare a mandatului de arestare).

- 70 Dat fiind că persoana căutată face obiectul unei urmăriri prin intermediul unui mandat european de arestare, se pune problema dacă informarea trebuie să fie furnizată printr-o mențiune în cadrul acestui mandat. Totuși, acest lucru este contrar articolului 8 din Decizia-cadru 2002/584 și formularului aferent și este de asemenea contrar logicii deciziei-cadru, întrucât ar conduce la o extindere excesivă a conținutului mandatului european de arestare. Pe de altă parte, ca urmare a obligației autorității de executare de a înmâna acest mandat de arestare persoanei căutate [articolul 11 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584], această informare pare efectivă.
- 71 O altă posibilitate constă în includerea în mandatul european de arestare a unei cereri adresate autorității judiciare de executare privind informarea autorității judiciare emitente la momentul descoperirii persoanei căutate, încă de la începutul procedurii de executare a mandatului european de arestare sau la momentul arestării persoanei căutate. Ulterior, autoritatea solicitantă poate lua măsurile necesare în vederea unei informări. În această privință, o astfel de cerere se situează în mod evident în afara domeniului de aplicare al Deciziei-cadru 2002/584 și nu există un temei juridic pentru a-i da curs.
- 72 Fără îndoială, Curtea, care cunoaște cel mai bine dreptul Uniunii, este cea mai în măsură să furnizeze un răspuns util în ceea ce privește momentul și modul în care trebuie efectuată informarea, precum și în legătură cu dispozițiile dreptului Uniunii care trebuie luate în considerare dacă este necesară participarea autorității judiciare de executare.